

॥ लोमश उ० ॥ कथयामि रहस्यं त्वय्यज्यं स्तोत्रमुत्तमं प्राक्ग्रहीतुं सुपण्डितैर्नागरुडाभ्यमवागतं ६ अध्यात्म
 गर्भसारं तन्महोदय करं शुभं सर्वपापहरं विप्रस्वात्मज्ञानकरं परं ७ ओं नमो वासुदेवाय नमो विश्वाय च क्रि
 ले भक्तिप्रियाय कृष्णाय जगन्नाथाय तेजसे ८ स्तोतास्तुत्यः स्तुतिः सर्वजगद्विष्णुमयं यदा तदा संस्तुय
 ते केन बुद्धिर्भेदकरी नृणां ९ यस्य देवस्य निश्वासो वेदासांगांससूत्रकाः कास्तुतिः प्रमुदेत स्य भक्त्या हं मुख
 रोभनं १० वेदो न वेत्ति यं साक्षात्तव वाग्देति नो ममः मद्विधस्तं कथं स्तोति भक्तिमान्नाम किं वदेत् ११ चक्रव
 र्जमते सर्वत्रैलोक्यं सचराचरं ततस्त्वं गीयसे नाथ चक्रपाणिर्वैराग्यधः १२ ब्रह्मादिब्रह्म विष्णोर्त्वं त्वमेव ब्रह्म
 एव युः स्वप्नब्रह्मनिदानं च शुद्धं ब्रह्मा त्वमेव च १३ ॥

अद्वैतवाक्योऽथायावित्ज्ञानं साकायः शरीरं कापी जीवः तयो र्युगं युगलं भित्वा विविच्य कायिनं जीवं यं स्पृश
ति विज्ञानं जानाति यः साकायहो वैरुत्पत्त्यादिभिरनाघात असंबद्धो भवति १४ या सुखसंदोहबुद्धिर्देहभावेन
जागर्ति अहंकारः वधिरदत्तादिरूपेण देहाभिमानेन प्रकाशते निजात्मनि स्वस्वरूपेण न निद्राति न यराशु

कायकायियुगं यावित् भित्वा स्पृशति कायिनं कायहो वैरनाघातस्तया त्वं भासियोगिनां १४ हे
हभावेन जागर्ति न निद्राति निजात्मनि सुखसंदोहबुद्धिर्यासा त्वं विष्णो न संशयः १५ महद्
द्विधा भावास्तथा वैकारिको गुणः त्वमेव नाथ तत्सर्वं नाना त्वं मूढकल्पना १६ ॥

स्वी भवति प्रकाशते एतादृशी या सुखसंदोहबुद्धिः सा त्वं सुखानां सर्वेषां संदोहः समुदायः तद्विषयिणी या बुद्धिः
सा त्वमेव एतस्यानंदस्यान्यानि भूतानि मात्रा मुपजीवन्तीति श्रुतेः १५ महद्दहंकारज्ञानकर्मेन्द्रियपंचमहाभू
तानि मनश्च एते विविधा भावा वैकारिका गुणारूढब्रह्मादयः १६ ॥ ॥

को ब्रह्मार्थो रुद्रः केशवो विष्णुः १७ रागद्वेषमोहदोषास्तैरहितः स जानीय विजातीयस्वगतभेदशून्यं परमहंसानां
 १८ १९ यत्प्रबोधास्त्वं आत्मानं स्वेतरं प्रपञ्च जातं सन्मानं सर्वमात्मस्वरूपमिति यं उपासंते योगिनः २० एकस्मि
 केशकेशवरूपाभिः कल्पनातिसन्निभैः त्वमेव कल्पसे ब्रह्म न पुत्रादिभिः पुमानिव १७ विदोषं विगु
 णं चैकं चिन्मूर्तिमखिलं जगत् कवीनां भातियद्दूषतं विष्णुनो मि निर्गुणं १८ यस्मिन् ज्ञाते न कुर्वन्ति कर्म
 जातं श्रुतीरितं निरैषणा जगन्निव शुद्धं ब्रह्म न मामितत् १९ संस्वेतरं च सन्मानं यत्प्रबोधादुपासते
 योगिनः सर्वभूतेषु सद्रूपं नो मितं हरिं २० ब्रह्माह मिति गायंति यजंसे कचराद्विजाः पश्यन्तो हित्वा तु
 ल्यं देहं तन्नो मिमाधवं २१ मायामोहो विचित्रा भस्तथाहं मम तानृणां विलीयन्ते विदित्वा यं नमस्तस्मै चिदात्मनः
 ब्रह्मण्यिव रंति तिष्ठन्ति परमहंसाः अहि निर्मोक सदृशं तुल्यं २१ मोहयन्ती माया २२ भूः प्रयाणे वा प्रयाणे च
 यन्नामस्मरन्तानृणां सद्यो नश्यन्ति पाप्मणो नमस्तस्मै २३ ॥
 चिदात्मने

नो नवीजं न कस्यचित्कारणं शुद्धत्वा निष्कलमिति श्रुतेः तर्हि न स्य कश्चिदेतुरस्त तत्राह विना बीजं स्वयं हेतुं विने वास्ते तर्हि ज
 नद्विवर्तत इत्येदं पयं नृरति तत्राह यो बीजेनाज्ञानेन भावितं युक्तं सद्बीजं सती क्षणज्ञानरवज्ञेन मे संसार बीजं खंडयतु २२
 मोहानलोच्च सज्वाला ज्वललोकेषु सर्वदा यन्नामांभोधरणायां प्रविष्टो नानुदृत्यते २३ यस्य स्मरणमत्रेण
 न मोहो नैव दुर्गतिः न रोगानेव दुःखानि तमनंतं न माम्यहं २४ कामयंते प्रजानेव तेषां अण्यः समुत्थिताः
 लोकमात्मैव पश्यंति यंबुधैकचरानराः २५ शब्दार्थः संविदर्थश्च विच्छोर्नास्य परो यदि सत्येन तेन संसारो
 मां स्पृशतु माधव २६ नारायणे जगद्धापी यदि वेदांतं समतः सत्येन तेन निर्विघ्ना विघ्नोर्भक्तिर्ममास्त
 वै २७ यो न बीजं विना बीजं विजं यो बीजभावितां स विष्णुर्भव बीजं मे शितविद्यासिनां घृतं २८ त्रितनुर्नट
 व घस्त सृष्टिस्थितिलयेषु च गुणैर्भवति कार्येषु सप्रसीदतु मे हरिः २९ ॥ ॥ यः सृष्टिस्थितिलयेषु कार्येषु
 गुणैः सत्त्वादिभिः त्रितनुर्भवति विष्णुर्द्रुद्रूपो नटवन्नपरमार्थतः यो देवः अग्रे सृष्टेः पूर्व ईशां कृतवान् सृष्टांतरनुप्रविष्टः

तत्र २
 २
 तत्र २
 २

दशवतारान्कृतवान् ३० एकः देवो तेन एन सृष्टा तदेवानुप्रविशदिति श्रुतेः सहारिरित्यर्थः ३१ यो देवः अग्ने सृष्टेः पूर्वं
 दृष्टा एनं कृतवान् तेन एक एव बहुधा स्यात् जातः तथा स्वयमेव बहु रूपो भूत्वा ततो विश्वं सृष्टा तदनुप्रविष्टः सन् सृष्टा तद
 नुप्रविष्टः देवतारूपेण सहारिरित्यर्थः ३२ इदितिरुद्रया काशेन यो मितया वर्तमानः स्वसमः आकाशवत्सर्वगतः तर्हि नि
 दश देहावती एषो धर्मत्राणाय केवलं अभ्यर्थितः सुरैः सर्वैः सप्रसीदतु मे हरिः ३० ब्रह्मादिसंवत्सरे तं प्रा
 णि हृन्मंदिरे मलः एको वसति यो देवः सप्रसीदतु मे हरिः ३१ दृष्ट्वा च के सदैवाग्नेय एकस्यां बहुस्तथा प्रविष्टो
 देवताः सृष्ट्वा सप्रसीदतु मे हरिः ३२ इत्येव गः स्वसमः स्वादिः स्वातीतः स्वक्रिया स्वगः स्वब्रह्मा स्वादिभुक् चोतै
 स्वमूर्तिस्वमतो मतः ३३ ॥ ५५ त्वमाकाशे स्तीत्यत आह स्वादिः आकाशस्याप्यादिः तस्माद्देति श्रुतेः स्वातीत इं
 द्रियरहितः स्वक्रियः स्वेषु इंद्रियेषु क्रिया प्रेरणारूपो व्यापारो यस्य सः स्वगः अकारो वासुदेवस्तद्रूपेण स्वं हृदा काशं नि
 यामकतया गच्छस्यति च निवृत्त्यं ब्रह्म संव्रजेति श्रुतेः अंतो प्रलये स्वादिभुक् आकाशादिप्रलयकं न स्वमूर्तिः संव्रजेति ३३

३
 षडिति यथासायद्रूपज्ञानेन जायमानं यन्मुद्रायद्रूपसुखेन दुःखं यस्य स तया जगदाकारसद्रूपस्युत्पत्तौ विद्यामूला
 ज्ञानं जगत्संयजेत् स जगन्मयः भवानेव ३४ ॥ त्वद्विषयेनास्तिकानामपि प्रतिपत्तिर्नास्तीत्याह भूतेति भूता
 यथासायन्मुद्रायस्य स तया संयजेधमी जायं दुःखासमत्वं च समवानेव तन्मयः ३४ त्वसृष्टं मोदते
 विश्वं त्वत्सक्तमशुचिर्भवेत् त्वसंगतोऽप्यसंगस्त्वं विकारस्तेन तेन हि ३५ भूतयोगजचैतन्यं चा
 र्वाकास्त्वामुपासते सौगतास्तु वते तैर्केत्वा बुद्धिं ह्यणमंगुरां ३६ शरीरपरिमाणं त्वं मन्यते जि
 नदेवता ध्यायन्ति पुरुषं सांख्यास्त्वामेव प्रकृतेः परं ३७ जन्मादिरहितं पूर्णं चित्सदानंदं लक्ष
 णं त्वामोपनिषदा ब्रह्मचिंतयन्ति परात्परं ३८ खादिभूतानि देहश्च मनो बुद्धीन्द्रियाणि च वि
 द्याविधेत्वमेवान्नान्यत्त्वतोऽस्ति किंचन ३९ ॥
 नामाकाशादीनां योगेन जायते यच्चैतन्यं चिन्मात्रश्चासावानंदश्च स देव लक्षणस्वरूपं यस्य ज्ञानशुद्धस्वरूपमित्यर्थः

४० अस्यः पूर्णता ४१ पुवतीनां जारासक्तनारीणां यूनित्वपुरुषेषु पुरुषांतरे वा ४२ ४३ तापत्रयम् आधि
 दैनिकं आधिभौतिकं आध्यात्मिकं ४४ येनेति इंद्रियाणि खमिव आकाशमिव च शक्तिं न शक्नुवन्ति तन्म
 प्रभवः सर्वभूतानां त्वमेव शरणं मम त्वमग्निस्त्वं हविस्त्वं स्कृक् होता मंत्रः क्रिया फलं ४० त्वमस्ति ना
 स्ति वैकुण्ठत्वात् महं शरणं गतः त्वं कर्मफलदाता च ह्यस्मि तानां क्रियास्य ये ४१ त्वं सेतुः सर्वभूतानां त्व
 मेव शरणं मम पुवतीनां यथा यूनियां च पुवतौ यथा ४२ मनो विरसते तद्धनो मे रमतां त्वयि
 अपि पायंदुराचारं न रं त्वत्पणनं हरे ४३ नेहंते किं करायामाडलूकास्तपनं यथा तापत्रयमघौषं घ
 श्रुतावसीडयते जनं ४४ यावद्व्यतिनो नाप्यभक्त्या त्वत्पादपंकजं यं न स्पृशंति गुणजातिशरीरधर्मो
 यन्न स्पृशंति गतयः खमिव इंद्रियाणि यं न स्पृशंति मुनयो गतसंगमो हास्तस्मै नमो भगवते हरये प्रतीचे
 न यो न स्पृशंति न साक्षात्कर्तुं समर्था इत्यर्थः तत्र जातिधर्मोऽंशालादयः शरीरधर्मोऽुत्पत्त्यादयः गतयामनो
 च तयः एवं भूता मुनयः न स्पृशंति न प्राप्नुवन्ति तस्मै हरये नमोऽस्मि प्रतीचे प्रार्थयामि ४५ आकृष्टाय

यद्वानेति ऐश्वर्यमेव ज्ञानमेव चारुसभा चीनो गुणो येषां या सुखस्वरूपमोक्षलक्ष्मीस्ता मालिं आत्मस्वरूपमुख्यसु
 खभाजः यत्तद्व्यानमेव संवननचूर्णं तेन वशीकृतं तोमस्युः संसारो यैस्ते तादृशाः संतः शेरतैतिष्ठतितस्ये तद्रूपा
 पायनमद्वयार्थः ४६ जन्मादीति जन्मादय उत्पत्तादयो ये भावविकृता भावविकारास्ते विरहो वियोगः स्वभावो
 यद्व्यानसंवननचूर्णवशीकृतं तामैश्वर्यचारुगुणिनीं सुखमोक्षलक्ष्मीं आलिङ्ग्य शेरतद्रहात्मसुखे
 कभाजस्तस्मै नमोस्तु मुनये मुनिसेविताय ४६ जन्मादिभावविकृतैर्विरहस्वभावो यस्मिन्नप्यपरिचि
 नोति षडूर्ध्ववर्गः यं तादृयंति न सहामदनादिदोषास्तं वासुदेवममलं प्रणतोस्मि हार्द ४७ स्थूलं विना
 प्यकरणं करणं निदाने तत्कारणं कारणकारणवर्जिते च इत्थं विनाप्ययमिनः प्रविशति यत्र न स्मै न
 मोक्तुं हरये मुनिसेविताय ४८ ॥ ५५ यस्य जन्मादि रहित इत्यर्थः अयं वज्रवर्गः यस्मिन्निषेधेन परिचि
 नोति उत्तरार्धनकाराकर्ष इत्यर्थः ४७ ४८ यत्तद्वानेति यस्य ज्ञाने संगतं संयुक्तं अलमतिशयेन उत्तुङ्गं सोपाः ख
 रूपा यस्तद्रूपा ये स शयास्तेषामपि एवं यस्य ज्ञानं तत्त्वमित्यर्थः ४८ ॥

यत्ज्ञानसंगतमलं विजहास विधाय तत्ज्ञानवद्विपत्तिं जगदेति दाहं यत्ज्ञानमुच्चसहसिधुति संशयारितं त्वाहुरि
 विशदबोधधनं नमामि ७८ चराचराणि सर्वाणि भूतान्यस्य हरे पुरः यथाव्रतेन सत्येन पुरस्तिष्ठतु मे हरिः ५०।
 यत्तु हरेः स्तुतिं यथानारायणः सर्वजगत्स्थावरजंगमं तेन सत्येन मे देवः स्वं दर्शयतु केशवः ५१ भक्तिर्म
 याहरो मे स्तितद्वरिष्ठागुरो यदि ममास्ति तेन सत्येन स्वं दर्शयतु मे हरिः ५२ तस्यैवं शपथेः सत्येर्भक्तिं तस्यानुचितं यन
 दर्शयामास चात्मानं संप्रातः पुरुषोत्तमः ५३ ततो हत्वा वरं तस्मै पूरयित्वा मनोरथं जगाम कमलाकांतः स्तुत्या विप्रे
 एतोषितः ५४ कृतकृत्यो द्विजः सोषिवा सुदेव परायणः शिष्यैः सार्द्धं जपन् स्तोत्रं तस्मिन्नास्ते तपोवने ५५ कीर्तये
 यद्दृष्टोत्रं शृणुयाद्वापि मानवः अश्वमेधस्य यज्ञस्य प्राज्ञोऽप्यविकलं फलं ५६ आत्मविद्याप्रबोधं चलभते ब्रा
 ह्मणः सदा नपापे जायते बुद्धिर्न चिपश्यस्य मंगलं ५७ बुद्धिस्वास्थ्यं मनः स्वास्थ्यं स्वास्थ्यं मेन्द्रियकं तथा नृणां
 भवति सर्वेषामस्य स्तोत्रस्य कीर्तनान् ५८ विचार्यार्थं पठेद्यस्तु श्रद्धया तस्य रोनरः सविधूयेह पापा

गंगादिपुण्यतीर्थेषु स्नानतो याति पांगतिं तांगतिं समवाप्नोति यः षड्पुण्यामिमांस्तुतिं ७१ एककालं द्विका
 लं वा त्रिकालं वा पियः पठेत् सर्वदा सर्वकार्येषु सोऽक्षयं फलमश्नुते ७२ चतुर्णां संगवेदानां त्रिरावर्तेन य
 स्फलं लभते स्तोत्रपाठेन तत्फलं सकृदेव तु ७३ अक्षयं धनमाप्नोति स्त्रीणां भवति वध्वभः पूजां विंदति
 लोकैस्मिन् श्रद्धासंस्मरन्स्तुतिं ७४ अलक्ष्मीः कालकलविदुः स्वमंदुर्विचिंतिं सद्यो नश्यति भक्तानां ए
 तं संश्रुएव तांस्तवं ७५ सर्वदा संपदा युक्तो विपदं नैव पश्यति गोभिर्न हीयते स्तोत्रं नित्यं यः कीर्तयेत्स्तुतिं
 ७६ शतहस्त्या यो धीते शुचिर्विष्णुपरायणः अक्षयं लभते सौख्यमिह लोके परत्र च ७७ देवयुतिप्रणीतं वै
 विष्णुप्रीतिकरं शिवं विष्णुप्रसादजननं विष्णुदर्शनकारकं ७८ योगसारमिदं नाम स्तोत्रं परमपावनं यः प
 ठेत् स ततः भक्त्या विष्णुलोकं संगच्छति ७९ इति ते कथितं स्तोत्रं गुह्यं पापप्रणाशनं अत ऊर्ध्वं प्रवक्ष्यामि
 विशाचस्य विमोक्षणं ८० इति श्रीपद्मपुराणे उत्तरखंडे माघमाहात्म्ये स्तविंशोऽध्यायः ॥ ॥

90%